

Historia Zimowej Szkoły Leśnej – podsumowanie czternastu sesji konferencji z okazji jubileuszu piętnastolecia ZSL

History of the Winter Forest School – summary of fourteen sessions of the conference on the occasion of the 15th anniversary of the ZSL

Marta Siebyła¹ , Wojciech Gil²

¹Dział Administracji, Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary, ul. Braci Leśnej 3, 05-090 Raszyn,
e-mail: m.siebyla@ibles.waw.pl

²Zakład Hodowli Lasu i Genetyki Drzew Leśnych, Sękocin Stary, ul. Braci Leśnej 3, 05-090 Raszyn,
e-mail: w.gil@ibles.waw.pl

Abstract. The article is a summary of fourteen sessions of the Winter Forest School (ZSL) organized by the Forest Research Institute in cooperation with the Directorate General of the State Forests. The initiator of the ZSL was professor Andrzej Kłoczek – Director of the Forest Research Institute in the years 1990–2008. According to the professor, the purpose of the conference – Winter Forest School – was to create an international and independent forum for the presentation of problems that are important now and in the foreseeable future, as well as the approach to their solutions at the both on a national and international level. Another important goal was to integrate the community of researchers and forestry practitioners in Poland. The article summarizes on the basis of data from fourteen sessions in the analysis of the personnel composition of the existing organizational structures of the ZSL, the topics undertaken, the number of participants, speakers, lectures and publications delivered.

The Winter Forest School, which has been organized regularly since 2009, provides a platform for the exchange of knowledge and professional experience between foresters, scientists, natural scientists and entrepreneurs. Well-known and respected scientists and practitioners from Poland and abroad take part in the ZSL, and their papers are published by the IBL in the form of books. A total of 369 papers were delivered in all sessions, including more than 70 from abroad, and the total number of the ZSL participants amounted to 3436 people.

Słowa kluczowe: Zimowa Szkoła Leśna, wymiana wiedzy, leśnictwo, nauki leśne

Keywords: Winter Forest School, exchange of knowledge, forestry, forest sciences

1. Wstęp

Cykl konferencji współorganizowanych od 2009 roku przez Instytut Badawczy Leśnictwa i Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych pod nazwą Zimowa Szkoła Leśna (ZSL) stał się już tradycją. Koncepcja powołania do życia Zimowej Szkoły Leśnej przy IBL została przedstawiona przez prof. dr. hab. Andrzeja Klocka w 1990 roku:

„...zrodziła się pod wpływem realizowanych od wielu lat podobnych inicjatyw przez różne, zarówno krajowe, jak i zagraniczne, ośrodki naukowo-badawcze i dydaktyczne. Dotyczy to m.in. współorganizowanej od 1978 r. przez Komitet Techniki Rolniczej PAN corocznej kilkudniowej „Letniej Szkoły Inżynierii Systemów Rolnictwa”. Z kolei Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej organizuje aż trzy ogólnokrajowe szkoły, w tym od początku obecnego wieku szkołę poświęconą „Nadzwyczajnym Zagrożeniom Środowiska”, a od 1990 r. wraz

z Komitetem Gospodarki Wodnej PAN – „Ogólnopolską Szkołą Gospodarki Wodnej”. W zakresie leśnictwa natomiast podobne coroczne kilkudniowe spotkania organizuje Wydział Leśnictwa Uniwersytetu we Freyburgu w Niemczech. W tamtejszym „Zimowym Kolokwium Las i Drewno” bierze udział nawet do 500 osób. Należałoby także wymienić „Zimowe Kolokwium Leśne w Eberswalde”, koncentrujące uwagę na wdrażaniu wyników badań do praktyki ...”

(IBL 2025a)

Profesor nakreślił także cele ZSL „Podstawowym celem organizacji Zimowej Szkoły Leśnej przy IBL było stworzenie szerokiego i niezależnego interdyscyplinarnego forum prezentacji ważnych obecnie i w przewidywanej przyszłości problemów użytkowych i poznawczych, a także koncepcji metod ich rozwiązywania zarówno w skali krajowej, jak i międzynarodowej. Równie istotnym motywem była i jest integracja różnych grup specjalistów z zakresu leśnictwa, umocnienie współpracy nauki

Wpłynęło: 03.03.2025 r., zrecenzowano: 26.03.2025 r., zaakceptowano: 31.03.2025 r.

CC BY-NC-ND 4.0 © 2025 M. Siebyła, W. Gil

i praktyki leśnej, zwłaszcza przez wzbogacanie i empiryczną weryfikację wyników obserwacji, doświadczeń i eksperymentów. Osiąganiu tych celów powinna towarzyszyć synteza pogłębiającej się specjalizacji nauk leśnych oraz atomizacji ich celów. Postulat spójności poszczególnych dyscyplin wymaga jednolitej koncepcji lasu i właściwych dla niego zunifikowanych metod poznawczych i pragmatycznych. Potrzeby w tym zakresie szczególnie mocno odczuwane są obecnie, z uwagi na nienotowaną dotychczas presję zmian w gospodarczym, środowiskowym i społecznym otoczeniu lasu. Wystarczy tu wymienić potęgujące się zagrożenia środowiska naturalnego przez zmiany klimatu, rosnącą presję na pozaprodukcyjne funkcje lasu, nasilanie się procesów globalizacji także na produkty leśne, a w rezultacie wzrost konkurencji na rynku leśno-drzewnym i pojawianie się tzw. paradoksu gospodarki leśnej. Sprostanie wynikającym stąd wyzwaniom rodzi potrzebę co najmniej integracji dyscyplin nauk leśnych oraz ich współpracy z praktyką leśną” (IBL 2025a)

2. Tematyka poszczególnych sesji ZSL

W latach 2009–2024 odbyło się łącznie czternaście sesji. Coroczną ciągłość cykliczną organizowanych konferencji zaburzyła pandemia COVID-19, wywołwana przez koronawirusa SARS-CoV-2 w 2020 roku. Po dwóch latach przerwy zorganizowano konferencję w formie online.

Zakres tematyczny konferencji ZSL w latach 2009–2024 ustalony przez Rady Programowe dotyczył następujących zagadnień:

- I Sesja „Leśnictwo wielofunkcyjne – stan obecny i przyszłość” (2009),
- II Sesja „Problemy ochrony przyrody w lasach” (2010),
- III Sesja „Strategia rozwoju lasów i leśnictwa w Polsce do roku 2030” (2011),
- IV Sesja „Przyrodnicze i gospodarcze aspekty produkcji oraz wykorzystania drewna” (2012),
- V Sesja „Planowanie w gospodarstwie leśnym w XXI wieku” (2013),
- VI Sesja „Przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania oraz cele i metody hodowli lasu” (2014),
- VII Sesja „Łowiectwo w zrównoważonej gospodarce leśnej” (2015),
- VIII Sesja „Zagrożenia lasu i jego funkcji – przyczyny, konsekwencje i szanse dla gospodarki leśnej” (2016),
- IX Sesja „Wyzwania leśnictwa wobec zachodzących zmian w środowisku przyrodniczym, oczekiwani społecznych,

uwarunkowań ekonomicznych i prawnych” (2017),

- X Sesja „Współczesne problemy komunikacji społecznej i edukacji w leśnictwie” (2018),
- XI Sesja „Zastosowanie geoinformatyki w leśnictwie” (2019),
- XII Sesja „Wpływ zmian klimatu na środowisko leśne” (2022),
- XIII Sesja „Leśnictwo Polski wobec wyzwań polityki UE” (2023),
- XIV Sesja „Osiągnięcia leśnictwa polskiego w świetle rozwoju nauk leśnych” (2024) (IBL 2025a)

W trakcie czternastu edycji ZSL, Instytutem Badawczym Leśnictwa i Dyrekcją Generalną Lasów Państwowych kierowali trzej dyrektorzy IBL i sześciu dyrektorów DGLP (tab. 1).

Tematyka czternastu Sesji ZSL odzwierciedlała aktualne zagadnienia dotyczące lasów i gospodarki leśnej.

Wybór problematyki **I Sesji ZSL** podyktowany był następującymi przesłankami:

- presja zmian zachodzących w leśnictwie w zakresie gospodarczym, społecznym i środowiskowym spowodowana rozwojem techniki, informatyki,
- radykalny spadek udziału zatrudnionych w produkcji pierwotnej (biologicznej), wzrost znaczenia świadczeń ekosystemów leśnych podnoszących jakość życia,
- potęgujące się zagrożenia środowiska przyrodniczego m.in. zmiany klimatu, malejące zasoby naturalne, nasilanie się globalizacji, rozwój wiedzy na temat procesów i rynków związanych z leśnictwem.

II. Sesja ZSL dotyczyła zagadnień:

- form ochrony przyrody leśnej oraz ich ekologicznych aspektów i skali realizacji,
- oceny wpływu ochrony przyrody na ograniczenie działalności gospodarczej w lasach,
- charakterystyki ekonomicznych i socjalno-społecznych skutków ochrony przyrody dla podmiotów gospodarki leśnej oraz źródeł i poziomu finansowania ochrony przyrody w lasach.

Podczas **III Sesji ZSL** poruszono problemy takie jak:

- nasilające się procesy globalizacji i towarzyszący im wzrost konkurencji na rynkach leśno-drzewnych,
- wzrost znaczenia społecznych funkcji lasów,
- rosnące znaczenie drewna, jako źródła energii,
- wpływ zmian klimatu na lasy oraz pogarszająca się sytuacja ekonomiczna gospodarki leśnej, zmuszająca do poszukiwania nowych źródeł jej dochodów i wprowadzania rozwiązań obniżających koszty jej funkcjonowania.

Tabela 1. Dyrektorzy uczestniczący w organizacji czternastu Sesji ZSL z uwzględnieniem przedstawicieli Instytutu Badawczego Leśnictwa i Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych

Table 1. Directors participating in the organization of the fourteen Sessions of the Winter Forest School including representatives of the Forest Research Institute (IBL) and the Directorate General of the State Forests (DGLP)

Instytucja / Institution	Dyrekcja / Director	Lata / Years
IBL	Tomasz Zawila-Niedźwiecki	2008–2013
	Janusz Czerepko	2013–2017
	Jacek Hilszczański	2018–2024
DGLP	Marian Pigan	2008–2012
	Adam Wasiak	2012–2015
	Konrad Tomaszewski	2015–2018
	Andrzej Konieczny	2018–2021
	Józef Kubica	2022–2024
	Witold Koss	2024–...

IV Sesja ZSL oparta była na następujących przesłankach:

- produkcja drewna jest podstawową funkcją lasu, a rentowność państwowej gospodarki leśnej stanowi podstawę realizacji innych funkcji lasu,
- zapewnienie efektywności produkcji drewna w warunkach rosnącej konkurencji na jego rynkach, ograniczeń związanych z ochroną środowiska oraz nasilających się zagrożeń z tytułu zmian klimatu, wymaga dalszej racjonalizacji metod zagospodarowania lasu oraz pozyskania i dystrybucji drewna, łącznie z kształtowaniem nowych warunków jego zbytu,
- zrównoważenie ograniczonej podaży drewna z rosnącym popytem będzie sprzyjać określeniu przyrodniczo oraz gospodarczo i społecznie uzasadnionych relacji między stanem zasobów leśnych, ich produkcyjnością oraz możliwościami pozyskania surowca drzewnego,
- wolny rynek oraz kooperacja gospodarki leśnej i przemysłów przerobu drewna stanowią podstawę rozwoju sektora leśno-drzewnego oraz wzrostu jego znaczenia w życiu gospodarczym kraju.

V Sesja ZSL dotyczyła następujących zagadnień:

- tradycyjnie dominująca rola średniookresowego (5–20 lat) planowania rozwoju gospodarstwa leśnego, określanego powszechnie jako planowanie urzędzeniowe,
- wzrost znaczenia wielofunkcyjnego gospodarstwa leśnego w miejsce „modelu surowcowego” koncentrującego uwagę na produkcji drewna,
- wzrost wpływu strategii kształtujących przyrodnicze, społeczne i ekonomiczne otoczenie gospodarki leśnej na cele, tryb i strukturę sporządzanych planów urzędzenia lasów,
- potrzeba identyfikacji i oceny zagrożeń gospodarki leśnej, zwłaszcza jej długofalowych celów oraz środków i metod ich realizacji.

O wyborze problematyki **VI Sesji ZSL** przesądziły:

- wyzwania stawiane trwałej i zrównoważonej gospodarce leśnej w kontekście przeciwdziałania prognozowanym zmianom klimatycznym,
- potrzeba identyfikacji i oceny zdolności adaptacyjnych drzew leśnych oraz możliwości polepszenia ich właściwości na drodze hodowli selekcyjnej,
- wzrost znaczenia ochrony różnorodności biologicznej w kontekście wielofunkcyjnej gospodarki leśnej,
- stały wzrost zapotrzebowania na surowiec drzewny, którego ilość i jakość uwarunkowane są sposobem zagospodarowania drzewostanów,
- rosnące zapotrzebowanie na strategiczne rozwiązania dotyczące metod ograniczania ryzyka hodowlanego w aspekcie przyrodniczym, ekonomicznym i społecznym.

Podczas **VII Sesji ZSL** omówiono problematykę:

- istniejących wyzwań przed gospodarką łowiecką i leśną w zakresie kontroli i regulacji wpływu zwierzyny na las,
- potrzeb doskonalenia metod szacowania liczebności zwierzyny oraz racjonalnego gospodarowania jej populacjami,
- możliwości i metod zwiększenia dochodowości gospodarki łowieckiej, jako działu ubocznego użytkowania lasu,

- stałego wzrostu zainteresowania społeczeństwa łowiectwem zarówno w kontekście ekologicznym, jak i kulturowym.

Wybór problematyki **VIII Sesji ZSL** podyktowany był następującymi przesłankami:

- zmieniające się warunki klimatyczne, w tym zwłaszcza ocieplanie się klimatu, mają istotny wpływ na środowisko leśne, a zmianom tym towarzyszy nasilanie się ekstremalnych zjawisk przyrodniczych powodujących wielkopowierzchniowe klęski żywiołowe i lokalne zakłócenia rozwoju lasu i gospodarki leśnej,
- ograniczanie, zapobieganie oraz eliminowanie przyrodniczych i gospodarczych zagrożeń rozwoju lasu oraz dobór skutecznych metod jego ochrony, wymagają poznania i skwantyfikowania związków przyczynowo – skutkowych między czynnikami środowiska i metodami zagospodarowania a stanem lasu i poziomem realizacji pożądanego celów gospodarczych i ochronnych,
- charakter procesów rozwoju lasu i zmian klimatu prowadzi do konieczności podejmowania decyzji, które są obciążone coraz większym ryzykiem i wymagają stosowania adekwatnych do niego metod zagospodarowania lasu.

Rada Programowa **IX Sesji ZSL** pod uwagę wzięła problematykę:

- zmian środowiska przyrodniczego, które stawiają przed współczesnym leśnictwem nowe wyzwania, zwłaszcza w zakresie współistnienia produkcyjnej funkcji lasu oraz wymogu ochrony przyrody,
- zachowania ekonomicznej trwałości gospodarstwa leśnego i jego wielofunkcyjności, które wymaga opracowania metod wartościowania społecznych świadczeń lasu, jak również określenia optymalnej formy organizacyjno-prawnej gospodarstwa leśnego,
- wzrostu oczekiwań społecznych względem wielorakich funkcji lasu, który coraz częściej prowadzi do konfliktów społecznych.

O wyborze tematów do dyskusji, spośród licznych propozycji, **X Sesji ZSL** przesądziły m.in. następujące okoliczności:

- przemiany zachodzące we współczesnym społeczeństwie prowadzą do wzrostu zainteresowania lasem i leśnictwem; stanowi to wyzwanie dla edukacji w tej dziedzinie i rodzi potrzebę stosowania nowych technologii, narzędzi, form i programów zajęć przeznaczonych dla różnych grup społecznych,
- potrzeba analizy i oceny zachodzących zmian w lasach i ich otoczeniu społeczno-gospodarczym wymaga poszerzania wiedzy osób związanych z leśnictwem; rozwój form i metod kształcenia staje się ważnym zadaniem dla nauk i szkolnictwa leśnego,
- informacje o leśnictwie są istotnym elementem komunikacji społecznej, co jest podstawą współpracy interesariuszy oraz kształtowania ich wzajemnych relacji; metody komunikacji powinny uwzględniać rosnącą świadomość ekologiczną społeczeństwa, jak również sprzyjać pogłębianiu zainteresowania lasami i leśnictwem.

O organizacji **XI Sesji ZSL** przesądziły m.in. następujące względy:

- coraz powszechniejszy dostęp do danych teledetekcyjnych i wyników ich przetworzeń,
- rozwijająca się możliwość wykorzystania teledetekcji w doskonaleniu praktyki leśnej,
- rosnąca dynamika nowych technologii pozyskiwania danych teledetekcyjnych z powierzchni ziemi, powietrza i przestrzeni kosmicznej,
- możliwość bezinwazyjnego pozyskania informacji o obszarach trudno dostępnych.

XII Sesja ZSL poruszała problemy obserwowanego od wielu lat systematycznego pogorszenia się stanu zdrowotnego drzewostanów na skutek synergicznego oddziaływania wielu czynników abiotycznych i biotycznych w warunkach zmian klimatu.

Tematyką **XIII Sesji ZSL** były zagadnienia związane z:

- wpływem polityki unijnej na funkcjonowanie leśnictwa w obliczu tworzonej strategii leśnej UE,
- ochroną przyrody i klimatu w lasach, funkcji lasów oraz wieloaspektowych wyzwań stojących przed gospodarką leśną.

Z uwagi na jubileusz Lasów Państwowych, tematyka **XIV Sesji ZSL** dotyczyła wkładu nauk leśnych w stuletnią historię rozwoju Lasów Państwowych, nie zapominając o wyzwaniach współczesnych.

Organizacja konferencji – dane liczbowe

Zestawiono dane z czternastu Sesji ZSL dotyczące:

- liczby i składu Rady Programowej,
- liczby i składu przewodniczących Rady Programowej,
- liczby i składu Komitetu Organizacyjnego,
- liczby i składu przewodniczących Komitetu Organizacyjnego,
- liczby i składu recenzentów,
- liczba uczestników czternastu Sesji ZSL,
- liczby referatów,
- formy konferencji,
- patronatu medialnego.

Łącznie w organizacji czternastu Sesji ZSL uczestniczyli: przewodniczący Rady Programowej: Andrzej Kłoczek (2009–

2018) i Krzysztof Stereńczak (2019–2024),

- Rada Programowa (43 osoby): Marta Aleksandrowicz-Trzcńska, Bogdan Brzeziecki, Janusz Czerepko, Janusz Dawidziuk, Nina Dobrzyńska, Jerzy Fijas, Wojciech Gil, Michał Graczyk, Andrzej Grzywacz, Jacek Hilszczański, Andrzej Jagodziński, Emilia Janeczko, Krzysztof Janeczko, Edward Janusz, Roman Jaszczak, Adam Kaliszewski, Jan Karwowski, Andrzej Kłoczek, Jacek Krawczyk, Wiesław Krzewina, Ewa Lipka-Chudzik, Piotr Łakomy, Janusz Olejnik, Aldona Perlińska, Marian Pigan, Marcin Polak, Mirosław Potapiuk, Jacek Przypaśniak, Kazimierz Rykowski, Marek Roman, Krzysztof Rostek, Jacek Sagan, Iwona Skrzecz, Jarosław Socha, Krzysztof Stereńczak, Kazimierz Szabla, Ryszard Szczygieł, Jan Tabor, Adam Wasiak, Maria Zachwatowicz, Janusz Zaleski, Tomasz Zawila-Niedzwiecki, Klaudia Ziemblińska,
- Komitet Organizacyjny ZSL (18 osób): Adam Kaliszewski, Emilia Wysocka-Fijorek, Grażyna Szujecka, Jadwiga Fonder, Jakub Borkowski, Jan Matras, Joanna Szewczykiewicz, Katarzyna Sikora, Krzysztof Jodłowski, Małgorzata Brzozowska, Marcin Klisz, Marek Jabłoński, Marta Siebyła, Szymon Jastrzębowski, Zbigniew Borowski, Iwona Skrzecz, Janusz Czerepko, Wojciech Gil,
- przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Iwona Skrzecz (2009–2013), Wojciech Gil (2014–2017), Joanna Szewczykiewicz (2018–2019), Marta Siebyła (2022–2024),
- liczba uczestników czternastu Sesji ZSL wyniosła 3436 osób,
- liczba referatów uwzględnionych w materiałach posesyjnych wyniosła 369, w tym 70 zagranicznych (tab. 2),
- forma konferencji: stacjonarna (2009–2019 i 2023), online: 2022, hybrydowa: 2024,
- patronatem medialnym ZSL objęły: Trybuna Leśnika (2009–2013, 2016), Las Polski (2009–2013, 2015–2017, 2019–2024), Głos Lasu (2009, 2014–2023), Brać Łowiecka (2015), Geodeta (2019), Środowisko (2016–2018, 2022, 2024).

Recenzentami kolejnych tomów materiałów posesyjnych (od X sesji w 2018 roku) wydanych w formie monografii byli: Leszek Bolibok i Stanisław Zajac (2018), Heronim Olenderek i Jarosław Chormański (2019), Andrzej Grzywacz i Wojciech Grodzki

Tabela 2. Liczba referatów uwzględnionych w materiałach posesyjnych z czternastu sesji ZSL

Table 2. Number of papers included in the post-session materials from the fourteen sessions of the ZSL

Sesja Sessions	Liczba uczestników Number of participants	Liczba referatów uwzględnionych w materiałach posesyjnych/w tym liczba publikacji gości z zagranicy Number of papers included in the post-session materials/including number of publications by guests from abroad	
I	127		16/0
II	171		30/5
III	211		28/2
IV	223		26/6
V	257		26/8
VI	181		28/8
VII	300		24/6
VIII	329		25/5
IX	260		24/6
X	252		24/9
XI	373		31/9
XII	197		31/5
XIII	301		23/1
XIV	254		33/0
Ogółem/Total	3436		369/70

(2022), Ewa Ratajczak i Krzysztof Adamowicz (2023), Emilia Janeczko i Jacek Hilszczański (2024).

Lista publikacji pokonferencyjnych związanych z ZSL, które ukazały się w latach 2009-2024

1. B.d. 2009. Leśnictwo wielofunkcyjne – stan obecny i przyszłość, Zimowa Szkoła Leśna przy Instytucie Badawczym Leśnictwa, I Sesja, Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary, 231 s. ISBN 978-83-87647-84-1.
2. B.d. 2010. Problemy ochrony przyrody w lasach, 2010. Zimowa Szkoła Leśna przy Instytucie Badawczym Leśnictwa, II Sesja, Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary, 370 s. ISBN 978-83-87647-91-9.
3. Sawicki A., Szewczykiwicz J., Szujcka G. (red.) 2011. Strategia rozwoju lasów i leśnictwa w Polsce do roku 2030, Zimowa Szkoła Leśna przy Instytucie Badawczym Leśnictwa, III Sesja, Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary, 407 s. ISBN 978-83-62830-01-5.
4. Arkuszewska A., Szujcka G. (red.) 2012. Przyrodnicze i gospodarcze aspekty produkcji oraz wykorzystania drewna, Zimowa Szkoła Leśna przy Instytucie Badawczym Leśnictwa, IV Sesja, Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary, 325 s. ISBN 978-83-62830-10-7.
5. Arkuszewska A., Szujcka G. (red.) 2013. Planowanie w gospodarstwie leśnym w XXI wieku, Zimowa Szkoła Leśna przy Instytucie Badawczym Leśnictwa, V Sesja, Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary, 380 s. ISBN 978-83-62830-23-7.
6. Arkuszewska A., Szujcka G. (red.) 2014. Przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania oraz cele i metody hodowli lasu, Zimowa Szkoła Leśna przy Instytucie Badawczym Leśnictwa, VI Sesja, Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary, 411 s. ISBN 978-83-62830-32-9.
7. Gil W. (red.) 2015. Łowiectwo w zrównoważonej gospodarce leśnej, Zimowa Szkoła Leśna przy Instytucie Badawczym Leśnictwa, VII Sesja, Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary, 275 s. ISBN 978-83-62830-45-9.
8. Gil W. (red.) 2016. Zagrożenia lasu i jego funkcji – przyczyny, konsekwencje i szanse dla gospodarki leśnej, Zimowa Szkoła Leśna przy Instytucie Badawczym Leśnictwa, VIII Sesja, Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary, 478 s. ISBN 978-83-62830-54-1.
9. Gil W. (red.) 2017. Wyzwania leśnictwa wobec zachodzących zmian w środowisku przyrodniczym, oczekiwani społecznych, uwarunkowań ekonomicznych i prawnych, Zimowa Szkoła Leśna przy Instytucie Badawczym Leśnictwa, IX Sesja, Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary, 405 s. ISBN 978-83-62830-63-3.
10. Gil W., Szewczykiwicz J. (red.) 2018. Współczesne problemy komunikacji społecznej i edukacji w leśnictwie, Zimowa Szkoła Leśna przy Instytucie Badawczym Leśnictwa, X Sesja, Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary, 363 s. ISBN 978-83-62830-70-1.
11. Stereńczak K. (red.) 2019. Zastosowanie geoinformatyki w leśnictwie, Zimowa Szkoła Leśna przy Instytucie Badawczym Leśnictwa, XI Sesja, Instytut Badawczy

Leśnictwa, Sękocin Stary, 451 s. ISBN 978-83-62830-81-7.

12. Skrzecz I., Sikora K. (red.) 2022. Wpływ zmian klimatu na środowisko leśne, Zimowa Szkoła Leśna przy Instytucie Badawczym Leśnictwa, XII Sesja, Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary, 577 s. ISBN 978-83-62830-98-5.
13. Kaliszewski A. (red.) 2023. Leśnictwo Polski wobec wyzwań polityki UE, Zimowa Szkoła Leśna przy Instytucie Badawczym Leśnictwa, XIII Sesja, Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary, 470 s. ISBN 978-83-67801-05-8.
14. Gil W. (red.) 2024. XIV Sesja „Osiągnięcia leśnictwa polskiego w świetle rozwoju nauk leśnych”, 2024. Zimowa Szkoła Leśna przy Instytucie Badawczym Leśnictwa, Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary, 368 s. ISBN 978-83-67801-13-3 (w przygotowaniu).

3. Podsumowanie

Podsumowując, we wszystkich sesjach wygłoszono 369 referatów, w tym ponad 70 zagranicznych, a łączna liczba uczestników ZSL wyniosła 3436 osób. Stale rosnąca liczba uczestników kolejnych edycji Zimowej Szkoły Leśnej w IBL jest rezultatem doboru tematyki, a także rosnącego społecznego zainteresowania sprawami leśnictwa.

Wszystkie zagadnienia, referaty i szczegółowe wnioski zawarte są w poszczególnych monografiach ZSL. Publikacje z I, II i III Sesji ZSL dostępne są jedynie w formie papierowej. Referaty od IV Sesji ZSL można pobrać w formacie PDF klikając w zakładkę Zimowej Szkoły Leśnej (IBL 2025b), która odbyła się w danym roku.

Tematyka każdej z Sesji ZSL odzwierciedlała aktualne problemy związane z organizacją, gospodarką czy też funkcjonowaniem Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych.

ZSL spełniała i spełnia bezpośrednią rolę historycznego zapisu wszystkich problemów jakie podejmowano przez czternaście lat, uwzględniając zmiany i wpływ nauk leśnych na omawiane zagadnienia.

Podziękowania

Serdeczne podziękowania dla dr inż. Joanny Szewczykiwicz za pomoc w przygotowaniu materiałów do artykułu.

Konflikt interesów

Autorzy deklarują brak potencjalnych konfliktów.

Źródła finansowania badań

Nie dotyczy.

Wkład autorów

M.S. – koncepcja, przygotowanie tekstu, opracowanie wyników; W.G. – opracowanie wyników, abstrakt, korekta tekstu.

Literatura

- IBL 2025a. O Szkole. <https://www.ibles.pl/o-nas/zimowa-szkola-lesna/o-szkole/> (dostęp 1.03.2025)
 IBL 2025b. Publikacje. <https://www.ibles.pl/o-nas/zimowa-szkola-lesna/publikacje/> (dostęp 1.03.2025)